TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2008 m. gruodžio 4 d.*

Byloje C-221/07

dėl *Sozialgericht Stuttgart* (Vokietija) 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2007 m. gegužės 2 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Krystyna Zablocka-Weyhermüller

prieš

Badeno-Viurtembergo federalinę žemę,

dalyvaujant

Vokietijos Federacinei Respublikai,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai T. von Danwitz, R. Silva de Lapuerta (pranešėja), E. Juhász ir J. Malenovský,

generalinis advokatas M. Poiares Maduro,
kancleris R. Grass,

* Proceso kalba: vokiečių.

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Badeno-Viurtembergo federalinės žemės, atstovaujamos H. Sprau,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller ir M. Lumma,

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos T. Nowakowski,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos V. Kreuschitz,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl EB 18 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant bylą tarp K. Zablocka-Weyhermüller ir Badeno-Viurtembergo federalinės žemės dėl pastarosios atsisakymo skirti K. Zablocka-Weyhermüller tam tikras išmokas, kurios, jos manymu, priklauso jai kaip karo auka pripažinto asmens našlei.

Nacionalinės teisės aktai

3 Nacionalinį reglamentavimą sudaro 1950 m. gruodžio 20 d. Federalinio aprūpinimo įstatymo *(Bundesversorgungsgesetz)* 1982 m. sausio 22 d. redakcija (BGBl. 1982 I, p. 21), paskutinį kartą pakeista 2006 m. birželio 19 d. Įstatymu, (BGBl. 2006 I, p. 1305, toliau – *Bundesversorgungsgesetz*), ir 1990 m. birželio 30 d. Nutarimas dėl aprūpinimo užsienyje *(Auslandsversorgungsverordnung)* (BGBl. 1990 I, p. 1321, toliau – *Auslandsversorgungsverordnung*), susijęs su minėto įstatymo įgyvendinimu.

4 Pagal *Bundesversorgungsgesetz* 9 straipsnio 5 punktą karo aukomis pripažintų asmenų našliai (ir jiems prilyginami asmenys) iš esmės turi teisę į maitintojo netekusių asmenų išlaikymą, numatytą to paties įstatymo 38–52 straipsniuose. Greta – neindeksuojamos – pagrindinės pensijos, įvykdžius tam tikras papildomas sąlygas, egzistuoja teisė į kompensaciją, praradus karo auka pripažinto asmens pajamas dėl invalidumo, apskaičiuojamą atsižvelgiant į teorines pajamas, kurios būtų gaunamos nesant invalidumo (*Bundesversorgungsgesetz* 40a straipsnis), bei į galimą kompensaciją už slaugą (*Bundesversorgungsgesetz* 40b straipsnis) ir (arba) į kompensacinę pensiją (*Bundesversorgungsgesetz* 41 straipsnis). Be to, našliai, sulaukę 45 metų amžiaus, pagal *Bundesversorgungsgesetz* 41 straipsnio 1 dalies b punktą ir 2 dalį gali pretenduoti į visą kompensacinę pensiją, atskaičius galimas asmenines pajamas.

5 Prie šių išmokų pagal *Bundesversorgungsgesetz* 9 straipsnio 1 punktą ir 10 straipsnio 4 dalies pirmojo sakinio c punktą iš principo pridedamos teisės į sveikatos priežiūros

užtikrinimą ir *Bundesversorgungsgesetz* 9 straipsnio 2 dalyje bei 25–27j straipsniuose numatytos teisės į socialinę paramą karo aukoms. Tačiau pastarosios išmokos labiau orientuotos į asmens poreikį.

6 Nuolatinę ar įprastą gyvenamąją vietą už Vokietijos teritorijos turintiems pareiškėjams taikomas kitoks režimas, numatytas *Bundesversorgungsgesetz* 64a–64f straipsniuose.

7 *Bundesversorgungsgesetz* 64e straipsnyje numatyta:

„1. Karo aukomis pripažinti asmenys, turintys nuolatinę ar įprastą gyvenamąją vietą vienoje iš 5 dalyje nurodytame nutarime išvardytų valstybių, gauna dalinį aprūpinimą, kaip numatyta 2–4 dalyse. Kitų teisių į aprūpinimą įgyvendinimas sustabdomas.

2. Dalinį aprūpinimą sudaro pagrindinė pensija, įskaitant 44 straipsnio 1 dalyje numatytą išmoką, priedas už didelį invalidumo laipsnį, priedas asmenims, kuriems reikalinga slauga, tėvų pensija ir laidojimo pašalpa, kurią sudaro trečdalis 31, 35, 36, 40, 46, 51 ir 53 straipsniuose numatytos sumos, bei 37 straipsnyje numatyta pašalpa mirties atveju. Invalidams pagrindinė pensija padidinama trečdaliu sumos, numatytos 31 straipsnio 1 dalies pirmajame sakinyje kaip pagrindinė pensija invalidams, praradusiems 40 % darbingumo. Pensijų išmokų atveju į pajamas užsienyje atsižvelgiama tik 48 straipsnyje numatytais atvejais. Našlių ir našlaičių pašalpų atveju visuomet turi būti vadovaujamasi visa atitinkama našlių ar našlaičių pensija bei remiamasi trečdaliu 33 straipsnio 1 dalies a punkte numatytos referencinės apskaičiavimo sumos. Apskaičiuojant laidojimo pašalpą, visais atvejais turi būti vadovaujamasi didesne 36 straipsnio 1 dalies antrajame sakinyje ir 53 straipsnio antrajame sakinyje numatyta suma.

3. Dalinis aprūpinimas taip pat apima išmokas medicinos paslaugoms 64a straipsnio 1 dalies prasme. Išmokos pagal 11 straipsnio 3 dalį nemokamos; Federalinis darbo ir socialinių reikalų ministras gali leisti išimtis. Išmokos medicinos paslaugoms, numatytos 64a straipsnio 2 dalyje, gali būti mokamos laikino buvimo už nutarime pagal 5 dalį nurodytų valstybių teritorijos ribų laikotarpiu, jeigu gydytojo paskyrimu būtina skubi medicinos pagalba. Teisės pagal 1–3 sakinius nesuteikiamos, jeigu reikalavimas mokėti atitinkamas išmokas gali būti pateiktas valstybinėms ar privačioms draudimo įstaigoms arba panašioms institucijoms.

4. 64b straipsnio 1 dalyje numatytos išmokos karo aukoms paremti gali būti mokamos Federalinio darbo ir socialinių reikalų ministro sutikimu. 27c straipsnio 3 dalies pirmasis sakinys netaikomas.

5. Federalinė vyriausybė, *Bundesrat* (Federacijos taryba (Aukštieji parlamento rūmai)) pritarimu, įgaliojama nutarimu nustatyti valstybes, kurių atveju dėl ypatingų priežasčių ir visų pirma dėl vidutiniškai mažesnio atitinkamos socialinės paramos lygio, palyginti su Vokietijos Federacine Respublika, bei dėl padėties ir įvykių raidos po Antrojo pasaulinio karo suteikiamas dalinis aprūpinimas pagal šio straipsnio 1 dalį. Tokiame nutarime galima:

a) kitaip nustatyti 2 dalies pirmajame sakinyje nurodytą dalinio aprūpinimo trečdalio tarifą atskiroms išmokoms bei detaliau reglamentuoti išmokų apskaičiavimo tvarką;

b) atitinkamai pakeisti 2 dalies pirmajame ir antrajame sakiniuose nurodytą dalinį aprūpinimą iš esmės keičiant dalinio aprūpinimo skyrimui numatytas sąlygas (pirmasis sakinys).

6. Ypatingais atvejais 2 dalies pirmajame ir antrajame sakiniuose bei 5 dalies antrajame sakinyje nurodytas dalinis aprūpinimas gali būti padidintas Federalinio darbo ir socialinių reikalų ministro pritarimu.

7. Laikino ne mažiau kaip vienos savaitės buvimo už nutarime pagal 5 dalį nurodytų valstybių teritorijos ribų laikotarpiu Federalinio darbo ir socialinių reikalų ministro pritarimu gali būti skiriamos 2 dalies pirmajame sakinyje numatytos pensijos išmokos, kiek jos viršija 2 dalies pirmajame ir antrajame sakiniuose nustatytas sumas, bei trečdalį kompensacinės pensijos; 2 dalies trečiasis sakinys ir toliau taikomas. Atsižvelgiama į trečdalį stacionaraus gydymo šio įstatymo prasme arba poilsio priemonių *(Erholungs-maßnahmen)* pagal 27b straipsnį laiko.“

8 Remiantis 64 straipsniu priimto *Auslandsversorgungsverordnung* 1 straipsnyje „Taikymo sritis“ nustatyta:

„Bundesversorgungsgesetz 64e straipsnyje numatytas dalinis aprūpinimas skiriamas vokiečių kilmės asmenims, turintiems nuolatinę ar įprastą gyvenamąją vietą Albanijoje, Bulgarijoje, Estijoje, Vengrijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Lenkijoje, Rumunijoje, Rusijoje, Slovakijoje, Čekijos Respublikoje ir kitose valstybėse, esančiose buvusios Jugoslavijos ar Sovietų Sąjungos teritorijoje.“

9 Remiantis *Auslandsversorgungsverordnung* 2 straipsniu „Nukrypstantis išmokų tarifas“:

„1. Nukrypstantis tarifas, numatytas *Bundesversorgungsgesetz* 64e straipsnio 2 dalies pirmajame sakinyje, sudaro 60 %. Nukrypstantis tarifas laidojimo pašalpai sudaro 45 %.

2. *Bundesversorgungsgesetz* 64e straipsnio 2 dalies antrajame sakinyje numatyto priedo nukrypstantis tarifas sudaro 40 % atitinkamos pagrindinės pensijos pagal *Bundesversorgungsgesetz* 31 straipsnio 1 dalies pirmąjį sakinį.

3. Visiški našlaičiai, nukrypstant nuo *Bundesversorgungsgesetz* 64e straipsnio 2 dalies pirmojo sakinio, gauna tris ketvirtadalius pagrindinės pensijos.

4. Invalidai gauna anksčiau gautos išmokos dydžio pagrindinę pensiją, jei ši suma yra palankesnė.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

10 1952 m. gimusi Lenkijos pilietė K. Zablocka-Weyhermüller 2002 m. rugsėjo 7 d. susituokė su Weyhermüller. Pastarasis, jau daugelį metų pripažintas sunkią žalą kare patyrusiu asmeniu, turinčiu teisę į invalidumo pensiją, mirė 2004 m. sausio 12 dieną. Iki šios datos jis gyveno *Versorgungsamt Münster* (Miunsterio miesto socialinio aprūpinimo tarnyba) jurisdikcijos teritorijoje Vokietijoje ir gavo pensiją bei daugelį priemokų ir įvairių pašalpų. Paskutinės jo gaunamos pensijos sudarė 1 419 eurų per mėnesį.

11 2004 m. balandžio 20 d. K. Zablocka-Weyhermüller paprašė *Versorgungsamt Münster* pagal *Bundesversorgungsgesetz* nuostatas skirti jai visišką maitintojo netekusio asmens išlaikymą kaip karo dalyvio našlei. Šiame prašyme ji nurodė, kad yra Lenkijos pilietė ir pranešė ketinanti artimiausiu metu perkelti savo gyvenamąją vietą į Lenkiją.

12 2004 m. gegužės 27 d. Sprendimu už aprūpinimą užsienyje atsakinga institucija patenkino K. Zablocka-Weyhermüller prašymą, kartu konstatuodama, kad sutuoktinio mirtis buvo per karą patirto sužeidimo pasekmė. Kaip dalinis aprūpinimas pagal *Bundesversorgungsgesetz* 40 ir 64e straipsnius, buvo nustatyta, kad atitinkamą našlės pensiją sudarys 224 eurai per mėnesį už laikotarpį nuo 2004 m. vasario 1 dienos.

13 K. Zablocka-Weyhermüller paprašė padidinti jai skirtas išmokas dėl to, kad jos sutuoktinio gaunamos išmokos buvo daug didesnės. Šis prašymas atmestas 2005 m. sausio 19 d. kompetentingos institucijos sprendimu, kuris yra skundžiamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme. Pareiškėjos pagrindinėje byloje

administracinis skundas, be kita ko, grindžiamas aplinkybe, kad ankstesnė bendroji sutuoktinių gyvenamoji vieta buvo Vokietijoje, ir tuo, kad Lenkijos Respublika šiuo metu priklauso Europos Sąjungai, taip pat buvo atmestas.

14 Nagrinėjant pagrindinę bylą 2007 m. kovo 20 d. Badeno-Viurtembergo federalinė žemė sutiko atgaline data nuo K. Zablocka-Weyhermüller teisės į pensiją atsiradimo pagal *Bundesversorgungsgesetz* 64e straipsnio 6 dalį skirti jai padidintą atitinkamos pagrindinės pensijos dydžio dalinį aprūpinimą. Atitinkama mėnesinė pensija šiuo metu sudaro 372 eurus.

15 Tokiomis aplinkybėmis *Sozialgericht Stuttgart* (Štutgarto socialinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„<…> ar Vokietijos teisės normose dėl socialinių kompensacijų įtvirtinti išmokų apribojimai *Bundesversorgungsgesetz* 64e straipsnio prasme išmokas gaunantiems asmenims, turintiems nuolatinę ar įprastą gyvenamąją vietą Lenkijoje, esančioje naująja ES valstybe nare, yra suderinami su aukštesnę teisinę galią turinčiomis Bendrijos teisės nuostatomis, visų pirma laisvo asmenų judėjimo atžvilgiu?“

Dėl prejudicinio klausimo

16 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar EB 18 straipsnio 1 dalis draudžia tokius valstybės narės teisės aktus, pagal kuriuos

pastaroji atsisako mokėti tam tikras išmokas karo aukomis pripažintų ašmenų našliams vien dėl to, kad jie gyvena tam tikrų valstybių narių teritorijoje.

Dėl priimtinumo

17 Ir Badeno-Viurtembergo federalinė žemė, ir Vokietijos vyriausybė mano, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas.

18 Dėl pagal *Bundesversorgungsgesetz* 64e straipsnio 1 dalies pirmąjį sakinį iš dalies sumažintos pagrindinės našlės pensijos jos teigia, kad atgaline data padidinus šią pensiją iki 100 % išmokos dydžio pateiktas klausimas pagrindinėje byloje nebeteko reikšmės sprendimui prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamame ginče. Be to, Vokietijos vyriausybės teigimu, šiuo metu rengiami įstatymo pakeitimai, siekiant nuo 2008 m. sausio 1 d. padidinti dabartinį dalinio aprūpinimo tarifą nuo 60 % iki 100 %.

19 Dėl kitų išmokų, skiriamų pagal pajamas ir kurių mokėjimas sustabdytas remiantis *Bundesversorgungsgesetz* 64e straipsnio 1 dalies antruoju sakiniu, Vokietijos vyriausybė taip pat tvirtina, kad prejudicinio klausimo reikšmingumas sprendimui pagrindinėje byloje irgi neįrodytas. Pareiškėja šioje byloje per prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo posėdį pateikė papildomą pakoreguotą prašymą dėl šių išmokų, nepateikusi jokių argumentų šiam reikalavimui pagrįsti.

20 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad per procedūrą pagal EB 234 straipsnį tik nagrinėjantis bylą nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečios bylos ypatumus, turi įvertinti ir prejudicinio sprendimo būtinumą savo sprendimui, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl Teisingumo

Teismas iš principo turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikti klausimai susiję su Bendrijos teisės išaiškinimu (žr., be kita ko, 2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Lucchini*, C-119/05, Rink. p. I-6199, 43 punktą bei 2007 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *International Mail Spain*, C-162/06, Rink. p. I-9911, 23 punktą). Nacionalinio teismo pateiktą prašymą Teisingumo Teismas gali atmesti, tik jei yra akivaizdu, jog prašymas išaiškinti Bendrijos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktais ar dalyku, kai problema hipotetinė arba kai Teisingumo Teismui nežinomos faktinės aplinkybės ar teisiniai pagrindai, kad jis galėtų naudingai atsakyti į pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 2001 m. kovo 13 d. Sprendimo *PreussenElektra*, C-379/98, Rink. p. I-2099, 39 punktą; 2006 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Cipolla ir kt.*, C-94/04 ir C-202/04, Rink. p. I-11421, 25 punktą bei 2007 m. birželio 7 d. Sprendimo *van der Weerd ir kt.*, C-222/05–C-225/05, Rink. p. I-4233, 22 punktą ir 2007 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Amurta*, C-379/05, Rink. p. I-9569, 64 punktą).

21 Dėl pagrindinės bylos konstatuotina, kad nacionalinis teismas, kaip išplaukia iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pateikė Teisingumo Teismui detalų faktinių ir teisinių pagrindinio ginčo aplinkybių aprašymą bei nurodė priežastis, dėl kurių jis mano, jog atsakymas į pateiktą klausimą reikalingas jo sprendimui priimti.

22 Be to, atsakydamas į Teisingumo Teismo prašymą pateikti paaiškinimus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslino, jog greta šio sprendimo 14 punkte minėto padidinto dalinio aprūpinimo, susijusio su pagrindine našlės pensija, pagrindinės bylos šalys vis dar nesutaria dėl galimos teisės į išmokas pagal *Bundesversorgungsgesetz* 40a, 40b ir 41 straipsnius.

23 Todėl prašymas priimti prejudicinį sprendimą pripažintinas priimtinu.

Dėl galimybės taikyti EB 18 straipsnio 1 dalį

24 Pirmiausia reikia nustatyti, ar tokia situacija, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, patenka į Bendrijos teisės ir visų pirma EB 18 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.

25 Viena vertus, kiek tai susiję su šios nuostatos taikymu asmenims, pakanka pažymėti, kad, remiantis EB 17 straipsnio 1 dalimi, kiekvienas asmuo, turintis valstybės narės pilietybę, turi Sąjungos piliečio statusą. Be to, to paties 17 straipsnio 2 dalis susieja su šiuo statusu EB sutartimi numatytas teises ir nustato pareigas, tarp kurių yra ir numatytosios EB 18 straipsnio 1 dalyje (2006 m. spalio 26 d. Sprendimo *Tas-Hagen ir Tas*, C-192/05, Rink. p. I-10451, 18 punktas bei 2008 m. gegužės 22 d. Sprendimo *Nerkowska*, C-499/06, Rink. p. I-3993, 21 punktas).

26 Kaip Lenkijos pilietė, K. Zablocka-Weyhermüller naudojasi Sąjungos piliečio statusu, įtvirtintu EB 17 straipsnio 1 dalyje, todėl gali naudotis su tokiu statusu susijusiomis teisėmis, be kita ko, EB 18 straipsnio 1 dalimi suteikta teise laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje. (minėto sprendimo *Nerkowska* 22 punktas).

27 Kita vertus, dėl materialiosios EB 18 straipsnio 1 dalies taikymo srities reikia pažymėti, kad dabartinėje Bendrijos teisės vystymosi stadijoje tokia išmoka, kokia nagrinėjama

pagrindinėje byloje, kuri skirta atlyginti karo aukomis pripažintų asmenų našliams, priklauso valstybių narių kompetencijai (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Tas-Hagen ir Tas* 21 punktą bei *Nerkowska* 23 punktą).

28 Vis dėlto šia kompetencija pastarosios turėtų naudotis laikydamosi Bendrijos teisės, visų pirma Sutarties nuostatų dėl kiekvienam Sąjungos piliečiui pripažįstamos teisės laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje (minėtų sprendimų *Tas-Hagen ir Tas* 22 punktas bei *Nerkowska* 24 punktas).

29 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad į Bendrijos teisės taikymo sritį *ratione materiae* patenkančioms situacijoms, be kita ko, priskirtinos tos, kurios susijusios su Sutartimi garantuojamų pagrindinių laisvių įgyvendinimu, ir tos, kurios susijusios su laisvės judėti ir apsigyventi valstybės narės teritorijoje įgyvendinimu, kaip tai numato EB 18 straipsnis (2005 m. kovo 15 d. Sprendimo *Bidar*, C-209/03, Rink. p. I-2119, 33 punktas; 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Schempp*, C-403/03, Rink. p. I-6421, 17 ir 18 punktai bei minėto sprendimo *Nerkowska* 26 punktas).

30 Nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, kad K. Zablocka-Weyhermüller situacijai taikytina Sąjungos piliečių teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybėse narėse. Apsigyvenusi Lenkijoje, pareiškėja pagrindinėje byloje pasinaudojo EB 18 straipsnio 1 dalyje kiekvienam Sąjungos piliečiui suteikta teise laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje.

31 Be to, iš bylos medžiagos, kurią prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas perdavė Teisingumo Teismui, aiškiai matyti, jog išmokų mokėjimas K. Zablocka-Weyhermüller pagal *Bundesversorgungsgesetz* 64e straipsnio 1 dalies antrąjį sakinį ir 5 dalį bei pagal *Auslandsversorgungsverordnung* 1 straipsnį buvo sustabdytas vien dėl to, kad ji apsigyveno Lenkijoje.

32 Iš to, kas pasakyta, išplaukia, kad situacija, kai K. Zablocka-Weyhermüller pasinaudojus Bendrijos teisės suteikta teise neigiamai paveikiama jos teisė gauti tam tikros valstybės narės nacionalinėje teisėje numatytą išmoką, patenka į Bendrijos teisės ir, be kita ko, EB 18 straipsnio 1 dalies taikymo sritį.

33 Taigi reikia išnagrinėti, ar EB 18 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia nacionalinį reglamentavimą, tam tikrų karo aukomis pripažintų asmenų našliams skiriamoms išmokoms mokėti reikalaujantį, kad gavėjas turėtų gyvenamąją vietą tokią išmoką skiriančios valstybės narės arba valstybės narės, kuri nėra įrašyta į pirmosios valstybės vyriausybės nutarimu patvirtintą sąrašą, teritorijoje.

Dėl gyvenamosios vietos reikalavimo

34 EB 18 straipsnio 1 dalies taikymo srities klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad Sutartimi atvertos laisvo judėjimo galimybės negalėtų būti visiškai veiksmingos, jei valstybės narės pilietis būtų atgrasintas nuo pasinaudojimo jomis dėl kliūčių, kurios trukdo jam apsigyventi priimančiojoje valstybėje narėje dėl kitos valstybės narės teisės

aktų, nustatančių jį baudžiančias nepalankesnes sąlygas dėl to, kad pasinaudojo numatytomis galimybėmis (šiuo klausimu žr. 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Pusa*, C-224/02, Rink. p. I-5763, 19 punktą bei minėtų sprendimų *Tas-Hagen ir Tas* 30 punktą ir *Nerkowska* 31 punktą).

35 Tokios nacionalinės nuostatos, kurios numato nepalankesnes sąlygas tam tikriems nacionaliniams piliečiams tik todėl, kad jie pasinaudojo laisve judėti ir apsigyventi kitoje valstybėje narėje, yra EB 18 straipsnio 1 dalimi visiems Sąjungos piliečiams pripažintų laisvių suvaržymas (žr. 2006 m. liepos 18 d. Sprendimo *De Cuyper*, C-406/04, Rink. p. I-6947, 39 punktą bei minėtų sprendimų *Tas-Hagen ir Tas* 31 punktą ir *Nerkowska* 32 punktą).

36 *Bundesversorgungsgesetz* ir *Auslandsversorgungsverordnung* yra toks suvaržymas. Iš tiesų šis reglamentavimas, pagal kurį tam tikrų karo aukomis pripažintų asmenų našlių naudai numatytų išmokų mokėjimas priklauso nuo sąlygos, kad jie turėtų gyvenamąją vietą nacionalinėje teritorijoje arba kitos valstybės narės, kuri nėra įrašyta į pirmosios valstybės vyriausybės nutarimu patvirtintą sąrašą, teritorijoje, gali atgrasinti Bendrijos piliečius, esančius tokioje situacijoje, kokioje yra pareiškėja pagrindinėje byloje, nuo galimybės pasinaudoti laisve judėti ir apsigyventi į minėtą sąrašą įrašytoje valstybėje narėje.

37 Nacionalinės teisės reglamentavimo numatytas toks suvaržymas Bendrijos piliečiams pasinaudoti laisvėmis Bendrijos teisės požiūriu gali būti pateisinamas, tik jeigu jis pagrįstas objektyviais bendrojo intereso pagrindais, nepriklausančiais nuo atitinkamų asmenų pilietybės, ir yra proporcingas nacionalinės teisės teisėtai siekiamam tikslui (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *De Cuyper* 40 punktą; *Tas-Hagen ir Tas* 33 punktą ir *Nerkowska* 34 punktą).

38 Ir iš Badeno-Viurtembergo federalinės žemės ir iš Vokietijos vyriausybės Teisingumo Teismui pateiktų pastabų išplaukia, kad *Bundesversorgungsgesetz* numatytu apribojimu siekiama suteikti tinkamą išmoką už Vokietijos ribų gyvenantiems gavėjams, atsižvelgiant į dabartinius pragyvenimo lygio, pajamų ir socialinių išmokų skirtumus šioje valstybėje narėje ir valstybėse narėse, kuriose gyvena teisės turėtojai. Be to, remiantis šiomis pastabomis, būtinybė užtikrinti pakankamą teisės turėtojų profesinės ir socialinės situacijos, be kita ko, jų pajamų, kontrolę taip pat pateisina nagrinėjamą apribojimą.

39 Ir siekis skirti išmokas atsižvelgiant į minėtus skirtumus tarp atitinkamų valstybių narių, ir būtinybė užtikrinti pakankamą teisės turėtojų profesinės ir socialinės situacijos kontrolę yra objektyvūs bendrojo intereso pagrindai, galintys pateisinti tai, kad tokių išmokų, kokios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, mokėjimo sąlygos ir taisyklės gali turėti poveikį judėjimo laisvei.

40 Nors šio sprendimo 36 punkte nustatytas apribojimas gali būti pateisintas objektyviais ankstesniame punkte nurodytais bendrojo intereso pagrindais, dar būtina, kad jie nebūtų neproporcingi siekiamam tikslui. Iš Teisingumo Teismo praktikos išplaukia, kad priemonė yra proporcinga, jeigu galėdama leisti įgyvendinti numatytą tikslą ji neviršija to, kas reikalinga jam pasiekti (minėtų sprendimų *De Cuyper* 42 punktas bei *Tas-Hagen ir Tas* 35 punktas).

41 Vis dėlto gyvenamosios vietos reikalavimas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, negali būti laikomas proporcingu siekiamiems tikslams.

42 Reikia pažymėti, kad *Auslandsversorgungsverordnung* 1 straipsnis aiškiai apriboja *Bundesversorgungsgesetz* 64e straipsnio taikymą teisės turėtojams, turintiems nuolatinę ar įprastą gyvenamąją vietą arba vienoje iš dešimties šiame straipsnyje nurodytų valstybių narių, arba Albanijoje ar buvusioje Jugoslavijoje, arba buvusioje Sovietų Sąjungoje.

43 Tačiau yra Auslandsversorgungsverordnung 1 straipsnyje nenurodytų valstybių, kur pragyvenimo lygis yra mažesnis nei tam tikrose šiame straipsnyje nurodytose valstybėse narėse. Be to, yra didelių skirtumų tarp ten paminėtų valstybių.

44 Būtinybė užtikrinti pakankamą teisės turėtojų profesinės ir socialinės situacijos kontrolę taip pat turėtų būti vienodai taikoma visose valstybėse narėse, nesvarbu, ar jos būtų nurodytos *Auslandsversorgungsverordnung* 1 straipsnyje, ar ne.

45 Todėl toks reglamentavimas kaip pagrindinėje byloje neatitinka Badeno-Viurtembergo federalinės žemės ir Vokietijos vyriausybės nurodytų tikslų, primintų šio sprendimo 38 punkte.

46 Be to, kadangi šiuo reglamentavimu tik sustabdomas jame numatytų išmokų mokėjimas, negali būti pagrįstai teigiama, kad jis tinkamas siekiant adaptuoti

išmokas, atsižvelgiant į dabartinius Vokietijos Federacinės Respublikos ir teisės turėtojo gyvenamosios vietos valstybės pragyvenimo lygio, pajamų ir vidutinių socialinių išmokų skirtumus.

47 Galiausiai, nors teisinga, kad atsižvelgiant į pajamas skiriamų išmokų atveju teisės turėtojų profesinės ir socialinės situacijos kontrolė gali pasirodyti reikalinga, išmokų mokėjimo sustabdymas yra priemonė, kuri viršija tai, ko reikia tokiai kontrolei užtikrinti.

48 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad EB 18 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama kaip draudžianti tokius valstybės narės teisės aktus, pagal kuriuos ši valstybė atsisako mokėti tam tikras karo aukomis pripažintų asmenų našliams skirtas išmokas vien dėl to, kad jie gyvena tam tikrų nustatytų valstybių narių teritorijoje.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

49 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

EB 18 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama kaip draudžianti tokius valstybės narės teisės aktus, pagal kuriuos ši valstybė atsisako mokėti tam tikras karo aukomis pripažintų asmenų našliams skirtas išmokas vien dėl to, kad jie gyvena tam tikrų nustatytų valstybių narių teritorijoje.

Parašai.